

ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСІАКИ
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»
Навчально-науковий інститут бізнесу та сучасних технологій

Кафедра менеджменту

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

«Ризик-менеджмент і антикризове управління підприємством»

на 2020-2021 навчальний рік

Курс та семестр вивчення	3 курс, 2 семестр
Освітня програма/спеціалізація	«Менеджмент»
Спеціальність	073 Менеджмент
Галузь знань	07 Управління та адміністрування
Ступінь вищої освіти	бакалавр

ПІБ НПП, який веде дану дисципліну,
науковий ступінь і вчене звання,
посада

Таран-Лала Олена Миколаївна
д.е.н., доцент
доцент кафедри менеджменту

Контактний телефон	+38-068-641-39-29
Електронна адреса	elenalala1704@gmail.com
Розклад навчальних занять	http://schedule.puet.edu.ua/
Консультації	очна http://www.mened.puet.edu.ua/ он-лайн: електронною поштою, ср-пт з 09.00-16.00
Сторінка дистанційного курсу	https://el.puet.edu.ua/

Опис навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни	Забезпечення комплексного підходу до вивчення навчальної дисципліни «Ризик-менеджмент і антикризове управління підприємством», який передбачає формування системи та умінь щодо розробки та здійснення політики управління ризиками при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності, виявлення та аналізу ризиків, а також сприяння формуванню у майбутніх фахівців розуміння можливості вірної, науково-обґрунтованої роботи з управління ризиками, які виникають в процесі функціонування підприємства та формування у майбутніх спеціалістів знань та навичок управління в кризових ситуаціях
Тривалість	2 семестр, разом 90 годин (лекції 16 год., практичні заняття 20 год., самостійна робота 54 год.)
Форми та методи навчання	Лекції та практичні заняття в аудиторії та виїзні, самостійна робота поза розкладом
Система поточного та підсумкового контролю	Поточний контроль: відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; доповіді з рефератами та їх обговорення; тестування; поточна модульна робота Підсумковий контроль: ПМК (залік)
Базові знання	Наявність широких знань з основ менеджменту, економіки менеджменту, підприємництва тайм-менеджменту та самоменеджменту
Мова викладання	Українська

Перелік компетентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна, програмні результати навчання

Програмні результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач
<p>ПР1. Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні</p>	<p>ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні</p>
<p>ПР2. Зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя</p>	<p>ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя</p>
<p>ПР3. Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень</p>	<p>ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя</p> <p>ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях</p> <p>ЗК9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК10. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні</p> <p>СК2. Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища</p> <p>СК3. Здатність визначати перспективи розвитку організації</p> <p>СК4. Вміння визначати функціональні області організації та зв'язки між ними</p>
<p>ПР4. Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства</p>	<p>ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях</p> <p>ЗК 11. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації</p> <p>ЗК 12. Здатність генерувати нові ідеї (креативність)</p> <p>СК 1. Здатність визначати та описувати характеристики організації</p> <p>СК 9. Здатність працювати в команді та налагоджувати міжособистісну взаємодію при вирішенні професійних завдань.</p> <p>СК 11. Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління</p>
<p>ПР5. Описувати зміст функціональних сфер діяльності організацій</p>	<p>СК 1. Здатність визначати та описувати характеристики організації</p> <p>СК 3. Здатність визначати перспективи розвитку організації</p> <p>СК 11. Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління</p>
<p>ПР6. Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень</p>	<p>ЗК8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій</p> <p>СК2. Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища</p> <p>СК 10. Здатність оцінювати виконувані роботи, забезпечувати їх якість та мотивувати персонал організації</p> <p>СК 12. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, формувати обґрунтовані рішення</p>

Програмні результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач
<p>ПР7. Виявляти навички організаційного проектування</p>	<p>СК1. Здатність визначати та описувати характеристики організації СК2. Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища СК3. Здатність визначати перспективи розвитку організації СК4. Вміння визначати функціональні області організації та зв'язки між ними СК7. Здатність обирати та використовувати сучасний інструментарій менеджменту СК15. Здатність формувати та демонструвати лідерські якості та поведінкові навички</p>
<p>ПР8. Застосовувати методи менеджменту для забезпечення ефективності діяльності організації</p>	<p>ЗК13. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності СК1. Здатність визначати та описувати характеристики організації СК2. Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища СК5. Здатність управляти організацією та її підрозділами через реалізацію функцій менеджменту СК6. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо СК7. Здатність обирати та використовувати сучасний інструментарій менеджменту СК11. Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління</p>
<p>ПР9. Демонструвати навички взаємодії, лідерства, командної роботи</p>	<p>ЗК11. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації СК4. Вміння визначати функціональні області організації та зв'язки між ними СК7. Здатність обирати та використовувати сучасний інструментарій менеджменту</p>
<p>ПР10. Показувати навички обґрунтування дієвих інструментів мотивування персоналу організації</p>	<p>ЗК11. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації СК4. Вміння визначати функціональні області організації та зв'язки між ними. СК7. Здатність обирати та використовувати сучасний інструментарій менеджменту</p>
<p>ПР11. Демонструвати навички аналізу ситуації та здійснення комунікації у різних сферах діяльності організації</p>	<p>ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу ЗК 8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій СК 11. Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління</p>
<p>ПР15. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та міжкультурності</p>	<p>ЗК13. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності СК6. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо СК14. Розуміти принципи психології та використовувати їх у професійній діяльності СК15. Здатність формувати та демонструвати лідерські якості та поведінкові навички</p>
<p>ПР16. Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним</p>	<p>ЗК9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями ЗК11. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації</p>
<p>ПР17. Виконувати дослідження індивідуально та/або в групі під керівництвом лідера</p>	<p>ЗК12. Здатність генерувати нові ідеї СК3. Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища</p>

Тематичний план навчальної дисципліни

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи у розрізі тем
Модуль 1. Теоретичні засади ризику в діяльності підприємства		
Тема 1. Ризик і підприємництво. Теоретичні засади вивчення ризику	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Виконати практичні завдання для самостійної роботи. Опрацювати додаткові матеріали, рекомендовані викладачем, за темою
Тема 2. Теоретична сутність та зміст ризику як економічної категорії	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Виконати практичні завдання для самостійної роботи. Опрацювати додаткові матеріали, рекомендовані викладачем, за темою
Тема 3. Природа ризиків, загальна характеристика факторів та чинників ризику в сучасних умовах господарювання	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Виконати практичні завдання для самостійної роботи. Опрацювати додаткові матеріали, рекомендовані викладачем, за темою
Тема 4. Класифікація ризиків, притаманних діяльності сучасних підприємства та їх загальна характеристика	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Виконати практичні завдання для самостійної роботи. Опрацювати додаткові матеріали, рекомендовані викладачем, за темою
Тема 5. Ризик-менеджмент як система управління ризиком: особливості побудови та реалізації	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування; поточна модульна робота	Виконати практичне завдання для самостійної роботи. Опрацювати додаткові матеріали, рекомендовані викладачем, за темою
Модуль 2. Методичний інструментарій ризик-менеджменту		
Тема 6. Загальні підходи до аналізу і оцінки ризику	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування;	Виконати практичні завдання для самостійної роботи. Опрацювати додаткові матеріали, рекомендовані викладачем, за темою
Тема 7. Основні показники ризику та способи їх вимірювання	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування;	Виконати практичні завдання для самостійної роботи. Опрацювати додаткові матеріали, рекомендовані викладачем, за темою
Тема 8. Організація, стратегія і тактика ризик-менеджменту. Загальна характеристика методів та інструментів управління ризиками	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Виконати практичні завдання для самостійної роботи. Опрацювати додаткові матеріали, рекомендовані викладачем, за темою
Тема 9. Підходи та заходи контролю та фінансування ризику. Ризик і теорія корисності	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування; поточна модульна робота	Виконати практичні завдання для самостійної роботи. Опрацювати додаткові матеріали, рекомендовані викладачем, за темою
Модуль 3. Антикризове управління підприємством		
Тема 10. Загальна характеристика кризових явищ в економіці	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Виконати практичні завдання для самостійної роботи. Опрацювати додаткові матеріали, рекомендовані викладачем, за темою
Тема 11. Аналіз факторів впливаючих на діяльність підприємства	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Виконати практичні завдання для самостійної роботи. Опрацювати додаткові матеріали, рекомендовані викладачем, за темою

Тема 12. Діагностика фінансового стану підприємства	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Виконати практичні завдання для самостійної роботи. Опрацювати додаткові матеріали, рекомендовані викладачем, за темою
Тема 13. Методи прийняття управлінських рішень при антикризовому управлінні	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Виконати практичні завдання для самостійної роботи. Опрацювати додаткові матеріали, рекомендовані викладачем, за темою
Тема 14. Оцінка фінансово-господарської діяльності підприємства	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування;	Виконати практичні завдання для самостійної роботи. Опрацювати додаткові матеріали, рекомендовані викладачем, за темою
Тема 15. Фінансові джерела санації підприємств	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування;	Виконати практичні завдання для самостійної роботи. Опрацювати додаткові матеріали, рекомендовані викладачем, за темою
Тема 16. Організація правового забезпечення санації підприємств	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування; поточна модульна робота	Виконати практичні завдання для самостійної роботи. Опрацювати додаткові матеріали, рекомендовані викладачем, за темою

Інформаційні джерела

1. Брегін Н.А. Механізм оцінки і управління фінансовими ризиками підприємств: монографія. Донецьк: ДонДУЕТ, 2004. 171 с.
2. Вітлінський В.В. Ризикологія в економіці та підприємстві: монографія. Київ: КНЕУ, 2004. 480 с.
3. Василевич Л.Ф. Кількісні методи прийняття рішень в умовах ризику: навч. посібник. Севастополь: СНУЯЕіП, 2006. 232 с.
4. Василенко В.О. Антикризове управління підприємством: навч. посібник. Київ: ЦУЛ, 2005. 503с.
5. Гончаров В.М., Аронова В.В., Дібніс Г.І. Методи діагностики при адміністративному управлінні стану маркетингової діяльності на підприємстві: монографія. Донецьк: СПД Купріянов В.С., 2011. 219 с.
6. Гончаров В.М., Зось-Кіор М.В., Ільїн В.Ю. Корпоративне управління: навч. посібник. Луганськ: Елтон-2, 2011. 645 с.
7. Доленко Г.О. Інформаційні технології антикризового управління: навч. посібник. Київ: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2004. 76 с.
8. Донець Л.І. Економічні ризики та методи їх вимірювання: навч. посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2006. 312 с.
9. Економічний ризик: Ігрові моделі: навч. посібник / за ред. В.В. Вітлінського. Київ: КНЕУ, 2002. 446 с.
10. Іванюта С.М. Антикризове управління: навч. посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2007. 288 с.
11. Лігоненко Л.О. Антикризове управління підприємством: теоретико-методологічні засади та практичний інструментарій: монографія. Київ: КНТЕУ, 2006. 580с.
12. Лудченко Я.О. Оцінка економічної ефективності інвестиційних проектів: навч. посібник. Київ: Ніка-Центр, 2004. 208 с.
13. Лук'янова В.В., Головач Т.В. Економічний ризик: навч. посібник. Київ: Академвидав, 2007. 464 с.
14. Маркіна І.А., Таран-Лала О.М., Гунченко М.В. Контролінг для менеджерів: навч. посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2013. 304 с.
15. Назарова Г. В. Організаційні структури управління корпораціями. Харків: ВД «ІНЖЕК», 2004. 420 с.
16. Останкова, Л.А. Аналіз, моделювання та управління економічними ризиками: навч. посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2011. 256 с.
17. Прасолова, С.П. Управління банківськими ризиками: навч.-метод. посібник. Полтава: РВВ ПУЕТ, 2012. 95 с.
18. Скібіцький О.М. Антикризовий менеджмент: навч. посібник. Київ: ЦУЛ, 2009. С. 568.
19. Старостіна А.О., Кравченко В.А. Ризик-менеджмент: теорія і практика: навч. посібник. Київ: ІВЦ "Видавництво "Політехніка", 2014. 200с.
20. Терещенко О.О. Антикризове фінансове управління на підприємстві. Київ: КНЕУ, 2006. 268 с.
21. Управління ризиками в логістиці: навч. посібник / В.М. Гончаров, Р.Р. Ларіна, О.В. Балуєва, [та ін.]. Львів : Магнолія-2006, 2012. 253 с.

22. Чернявський А.Д. Антикризове управління фірмою: навч. посібник. Київ: Зовнішня торгівля, 2005. 328 с.
23. Шапкін А.С. Економічні і фінансові ризики: оцінка, управління, портфель інвестицій: монографія. Київ: Дашков і К", 2003. 544 с.
24. Шегда А.В. Ризики в підприємництві: оцінювання та управління: навч. посібник. Київ: Знання, 2008. 271 с.
25. Шершеньова З.Є., Оборська С.В. Антикризове управління підприємством: навч.-метод. посібник. Київ: КНЕУ, 2006. 198 с.

Програмне забезпечення навчальної дисципліни

- Пакет програмних продуктів Microsoft Office.

Політика вивчення навчальної дисципліни та оцінювання

- Політика щодо термінів виконання та перескладання: завдання, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75 % від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності). Перескладання модулів відбувається із дозволу провідного викладача за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- Політика щодо академічної доброчесності: списування під час виконання поточних модульних робіт та тестування заборонено (в т. ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі заняття.
- Політика щодо відвідування:
відвідування занять є обов'язковим компонентом. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі (Moodle) за погодженням із провідним викладачем.
- Політика зарахування результатів неформальної освіти: <http://puet.edu.ua/uk/publiczna-informaciya>

Оцінювання

Підсумкова оцінка за вивчення навчальної дисципліни розраховується через поточне оцінювання

Види робіт	Максимальна кількість балів
Модуль 1 (теми 1-5): відвідування занять (3 бали); захист домашнього завдання (3 бали); обговорення матеріалу занять (3 бали); виконання навчальних завдань (3 бали); завдання самостійної роботи (3 бали); тестування (5 балів); поточна модульна робота (10 балів)	30
Модуль 2 (теми 6-9): відвідування занять (3 бали); захист домашнього завдання (3 бали); обговорення матеріалу занять (3 бали); виконання навчальних завдань (3 бали); завдання самостійної роботи (3 бали); тестування (5 балів); поточна модульна робота (10 балів)	30
Модуль 3 (теми 10-16): відвідування занять (5 бали); захист домашнього завдання (5 бали); обговорення матеріалу занять (4 бали); виконання навчальних завдань (4 бали); завдання самостійної роботи (5 бали); тестування (7 балів); поточна модульна робота (10 балів)	40
Разом	100

Шкала оцінювання здобувачів вищої освіти за результатами вивчення навчальної дисципліни

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Відмінно
82-89	B	Дуже добре
74-81	C	Добре
64-73	D	Задовільно
60-63	E	Задовільно достатньо
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни